

Daliai įmonių pristabdžius ar iš viso nustojus vykdyti savo veiklą, 38 proc. šalies gyventojų teigia jau spėję pajusti dėl karantino stojančios ekonomikos poveikį asmeniniams finansams, rodo „Swedbank“ Finansų instituto užsakymu atlikta šalies gyventojų apklausa. Tuo metu 53 proc. šalies gyventojų poveikio kol kas nepajuto, bet esama situacija jiems kelia nerimą, saugūs jaučiasi 9 proc. apklaustųjų.

„Apklausos rezultatai rodo, kad realų poveikį asmeniniams finansams daugiausiai jau yra pajutę 18–45 m. amžiaus miestuose gyvenantys žmonės. Daugelis jų dirba prekybos ir paslaugų sektoriuje, kuriame ekonominis aktyvumas šiuo metu smarkiai sumažėjęs. Tuo metu didžiausią nerimą dėl šios situacijos jaučia pensinio amžiaus gyventojai. Ir tai suprantama dėl dviejų veiksnių – priklausymo tai amžiaus grupei, kuri dažniau nukenčia nuo šio viruso, ir šios situacijos poveikio viešiesiems finansams“, – sako „Swedbank“ Finansų instituto vadovė Jūratė Cvilikienė.

Šiuo metu nepajutę karantino įtakos asmeniniams finansams, tačiau visgi turintys nuogąstavimų dažniausiai sako pramonės (68 proc.), sveikatos priežiūros ir socialinio darbo (68 proc.), viešojo valdymo (60 proc.), švietimo (60 proc.) bei statybų (59 proc.) sektorių darbuotojai.

Finansinė elgsena keičiasi

„Gyventojų apklausa atskleidžia, kad savo finansinę elgseną keičia gyventojai, jau susiduriantys su pajamų mažėjimu, ir tie, kurie krizės akivaizdoje jaučia nerimą dėl ateities. Dauguma respondentų (63 proc.) nurodo ribojantys savo įprastas išlaidas ir perkantys tik tai, ko jiems reikia. Kiek daugiau nei pusė šalies gyventojų (53 proc.) atideda stambesnius pirkinius vėlesniam laikui. Apie pusę apklaustųjų skiria didesnę dėmesį savo išlaidų planavimui“, – pastebi J. Cvilikienė.

Pasak „Swedbank“ ekspertės, dalis gyventojų (18 proc.) nurodo besirengiantys galimiems didesniems sukrėtimams, nei yra patyrę iki šiol, ir kaupiantys dar daugiau santaupų. Tuo metu 11 proc. respondentų teigia pasitikintys valstybės ir vietos valdžios parama, todėl aktyvių veiksmų nesiimantys.

Kokios didžiausios gyventojų baimės?

Ekonomikos sulėtėjimo akivaizdoje gyventojai nurodo labiausiai besijaudinantys dėl galimų sunkumų dengiant turimus finansinius įsipareigojimus (3,9 balo 5 balų skalėje). Antrąją vietą užima nuogąstavimas dėl šeimos narių, kuriuos respondentai finansiškai aprūpina arba paremia (3,8 balo).

„Gyventojai taip pat jaudinasi dėl smarkaus pajamų sumažėjimo (3,7 balo) bei santaupų trūkumo (3,6 balo). Apklausos dalyviai jaučia nerimą ir dėl galimybės netekti darbo – penkiabalėje skalėje savo nerimą dėl to jie vertina 3,5 balo“, – komentuoja „Swedbank“ Finansų instituto vadovė.

Visgi, kaip rodo tyrimas, į kredito įstaigas dėl kredito atostogų ar kredito grąžinimo termino

pratęsimo kol kas nurodo kreipęsis 1 proc. respondentų.

Dalis naudotųsi paslaugomis neoficialiai

Nors gyventojams kelia nerimą jų finansų ateitis ir jie ėmė labiau taupyti, tyrimas atskleidžia, kad gyvenant karantino sąlygomis dalis gyventojų jau pasiilgo apsilankymų kirpyklose, kosmetologijos salonuose ar treniruočių sporto klubuose.

Trečdalis (33 proc.) tyrimo dalyvių būtų linkę jiems aktualiomis paslaugomis pasinaudoti neoficialiai, jei karantinas Lietuvoje būtų pratęstas ilgesniam laikui. Tiesa, tokią galimybę griežtai atmeta 42 proc. gyventojų, rodo apklausos rezultatai.

„Akivaizdu, kad gyvenimas karantino sąlygomis lemia ne tik finansinių iššūkių, bet ir sudaro mažesnių ar didesnių nepatogumų, nes negalime naudotis daugeliu paslaugų, prie kurių esame įpratę. Vis dėlto šiuo atveju verta atsiminti pagrindinį karantino tikslą – kuo kruopščiau visi laikysimės karantino sąlygų, tuo greičiau viruso plitimas bus suvaldytas ir visi galėsime grįžti prie ankstesnio gyvenimo ritmo“, – pastebi J. Cvilikienė.

Reprezentatyvią gyventojų apklausą „Swedbank“ Finansų instituto užsakymu 2020 metų kovo 24–26 d. atliko visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų bendrovė „Spinter tyrimai“. Tyrimo metu buvo apklausti 1015 respondentų. Tyrimo rezultatai reprezentuoja šalių gyventojų nuo 18 iki 75 metų nuomones ir vertinimus.

